

[Holger Andersen.]

ved, at en saadan tysksproget Skole i den nærmest liggende Kommune skulde være pligtig til at modtage de paagældende Børn, praktisk talt skulde overtages af Staten. Jeg maa mene, at den højtærede Undervisningsminister har Ret i, at man ikke uden videre kan skyde alle de Merudgifter, der opstaar ved en Ordning som den her paataenkte, over paa Staten. Og naar det ærede Medlem henviser til, at man fra det tyske Mindretals Side er en Undtagelse indenfor Staten, er dette naturligvis paa en vis Maade rigtigt, men det forekommer mig ikke at kunne føre til den Konklusion, at saa skal i saa vidtgaaende Omfang, som her er Tale om, Udgifterne for den tyske Undervisning overtages af Staten.

Med Hensyn til det i Punkt d rejste Krav mener jeg, at den Ordning, man har i Øjeblikket, i Virkeligheden er fyldestgørende. Den højtærede Undervisningsminister gav os jo, da han svarede det ærede Medlem, statistiske Oplysninger om, i hvilket Omfang der i de fire sønderjydske Amter var blevet gjort Brug af den Beføjelse, der var tillagt Skolekommissionerne til at indføre en vis tvangfri Undervisning i Tysk i de dansksprogede Folkeskoler. Det var endog et meget betydeligt Antal Skoler og Skoleklasser med dertil hørende Børn, hvor denne Bestemmelse var blevet bragt til Anvendelse, saa det forekommer mig, at i den Henseende har den bestaaende Ordning virket tilfredsstillende. Men hvis det ærede Medlem under en Udvalgsbehandling kan oplyse os om, at der alligevel klæber væsentlige Mangler ved den bestaaende Ordning, vil vi selvfølgelig være rede til at forhandle nærmere om eventuelle Forbedringer af denne.

Det under Punkt e fremsatte Krav er jo et ret vigtigt Spørgsmaal. De ved Oprettelsen af en tysksproget Folkeskole forarsagede Merudgifter overtages af Staten, og saa foreslaas Loven af 6. Maj 1921 vedrørende Kommunalbeskatningen i de sønderjydske Landsdele, en Lov, der jo henhører under Indenrigsministeriet, ophævet. Vi hørte i Forgaars af Undervisningsministeren, at denne lille Lov kun var kommet til Anvendelse en eneste Gang, i Hostrup i Tønder Amt, og at denne eneste Gang nu var under Afvikling, at altsaa denne eneste Gang, som det ærede Medlem Hr. Schmidt sagde, bliver den sidste Gang. Men jeg er heller ikke helt klar over, om ikke den Ordning, der blev truffet i Hovedloven af 1. Maj 1923, altsaa et Par Aar senere end den af 6. Maj 1921, praktisk talt har ophævet

den Lov, der her henvises til. At alle de Merudgifter, der maatte opstaa ved Oprettelsen af en tysksproget Folkeskole, skulde overtages af Staten, forekommer mig ogsaa at være et noget vidtgaaende Krav.

Jeg kommer derefter til de to sidste særdeles vigtige Punkter. Det ærede Medlem Hr. Schmidt foreslaar i § 1, Punkt f:

„Privatskoler med tysk Undervisningssprog anses som et nødvendigt Led i den for det tyske Mindretal naturlige og paakrævede Omsorg paa Skolevæsenets Omraade, hvorfor der betales til disse Skoler et Statstilskud, der svarer til $\frac{2}{3}$ — to Trediedele — af Udgifterne til de for disse Skoler nødvendige Lærerlønninger efter de stedlige Satser, dersom Skolen besøges af mindst 10 Børn.“

Den højtærede Undervisningsminister henviser til den nu bestaaende Ordning, henviser til, at der i de sønderjydske Landsdele gjaldt de samme Regler med Hensyn til Tilskud til Privatskoler som i det øvrige Land. Overfor dette siger det ærede Medlem Hr. Schmidt: Ja, det er rigtigt, men det er vi ikke tilfredse med, for hvor der i det øvrige Land findes Privatskoler, er disse i Regelen Udtryk for visse aandelige Strømninger i det danske Folk, Befolkningen i det gamle Land har hvor som helst Mulighed for at sende sine Børn i den offentlige Folkeskole, og naar den ikke gør det, men mange Steder vælger en Privatskole, er det, fordi den ønsker dem opdraget i en ganske bestemt dansk aandelig Kulturform, men hos os gælder denne Analogi ikke. Helt urigtig er denne Udtalelse fra det ærede Medlems Side jo ikke, og skønt det utvivlsomt i de første 6—7 Aar efter Genforeningen har været saaledes, at tyske Privatskoler i Nord-slesvig var ganske anderledes godt stillet end tilsvarende danske Privatskoler Syd for Grænsen, saa kan jeg paa mit Partis Vegne sige, at vi er villige til at overveje Spørgsmaalet om Statstilskud til Privatskoler, saaledes som det her er foreslaaet af det ærede Medlem. Men her maa det dog tages med i Betragtning, at man vel ikke paa Forhaand uden videre kan forlange, at dette Tilskud skal være endnu større end det, der i Øjeblikket ydes Syd for Grænsen. Det ærede Medlem Hr. Schmidt siger jo selv, at man skal ikke altid tage Hensyn til, hvordan det er i andre Lande — altsaa heller ikke i Nabolandet Tyskland —, og saa drager han den Konklusion, at han foreslaar $\frac{2}{3}$ i Stedet for de 60 pCt., der ydes Syd for Grænsen; han synes altsaa at gaa ud fra, at heroppe skal man i alle Tilfælde paa Forhaand være et Stykke